

ARADUL

Ce faci din orgoliu
este adesea superior
a ceea ce împlinesti din datorie.
G. le Bon.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organul Asociației »Infrățirea«
Apare două ori pe săptămână.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții
200 Lei 1 An	500 Lei 1 An
100 6 Luni	250 6 Luni
50 3 Luni	130 3 Luni

In străinătate dublu.

Cine face intrigi?

In săptămâna trecută au apărut în presa din capitală și în cea românească locală, atacuri asupra conducerii municipiului.

Atacuri care în felul cum erau prezentate păreau verosimile.

De ce cuprindeau aceste atacuri?

Răspuns: Exponenții Ateneului

Arad, acuzau conducerea municipiului, că în urma stăruințelor președintelui asociației

Arad, nu a cedat sala Palatului Cultural pentru ziua de 25

martie, când acest ateneu urma să își țină șezătoarea. Ori, lucrurile nu sunt așa cum pa-

tronicul culturali dela Ateneul popular le prezintă. Într-o notă,

care o publicăm în altă parte a ziarului, lămurim situa-

ția atât pentru opinia publică, cât și pentru membrii ateneului cari până acum nu au știut-o. Repetăm și aci.

Sala a fost cedată.

Faptul a fost comunicat de către d-nul consilier A. Crișan

și Gh. Cuhand, președintele Ateneului, care a dat și o declarație scrisă că a luat avizul la cunoștință. Că d-sa a comunicat sau nu avizul și declarații colaboratori ai d-sale, nu știm, credem însă că nu în vreme ce aceștia au avut în vedere așa de violente contra conducătorilor dela municipiu.

De ce nu s-o fi comunicat?

Sunt două ipoteze:

Sau a voit să caute ceartă și lămurirea sau ateneiștii nu au fost pregătiți pentru șezătoare, motivând neînțelegerea ei și necesitatea sălii. Și într'un alt caz, întrebăm cine face intrigi: Cel atacați de ateneiști, sau președintele lor, sau într-o parte dă declarație scrisă că a luat la cunoștință și s'a cedat sala, (chiar cu condiția de întârziere, dar o zi nu întârziează pentru că ateneiștii au gata orl când) iar pe de altă parte îi îndeamnă la atacuri nedrepte și nebazate?

Atunci, deci că cei ce acuzau conducerea de intrigărie, se dove-

desc ei înșiși de cei mai feroci intriganți din orașul nostru.

Și după vechiul percept biblic, ei înșiși nu se văd și nu pot nici halul de MORALITATE în care se sbat, ci a-

ce acuzății asupra altora, și probabil, ar trebui să recunoască. Credem că nu ne înșelăm în aceste declarații, deși știm că recunoștința nu aparține vieții pă-

tronicului.

Atenție la partidul maghiar!

O dubioasă activitate a partidului maghiar. — Tutela suspectă exercitată asupra societăților culturale și sportive din județ. — Ce urmăresc societățile culturale maghiare? — Partidul maghiar e monopol?

Autoritățile au cuvântul!

Dela capăt o spunem, pentru a nu fi greșit înțeles, că nu suntem potrivnic nici unei acțiuni culturale sau sportive a nici unei minorități. Nu putem însă pricepe de ce tocmai un partid politic să fie nevoit a desvolta o activitate culturală și să organizeze cercetășie, atunci când în acest scop a luat ființă un număr mare de societăți culturale și sportive care întrec numărul celor românești. Precum se știe nici o altă organizație politică din țară nu face sport sau cultură ci simplu numai politică. Ori, partidul maghiar și în special organizația din Arad, act la granița de Vest, în vecinătatea dușmanului permanent, a Ungariei cu visuri milenare, face și cultură și sport. Ei, ce e asta ca face și cultură, ar putea răspunde oricine, căci în sfârșit, ar fi bine dacă toate partidele politice din țară ar face numai cultură și sport. Da, e adevărat, facă-se cultură dar nu partidele politice au această menire, ci societățile cari au luat ființă în acest scop. Noi vedem cu totul altfel chemarea unui partid. Nimeni n'ar avea nimic de zis dacă partidul maghiar și-ar discuta în clubul său pompos proiectele de legi, față de cari, din punct de vedere minoritar, ar fi să se ia o atitudine de pro sau contra, dar ca în acest club să se adune zilnic chiar și minori, sub pretextul că vin la «cor» sau la o partidă de «domino» ori «biliard», aceasta noi nu o putem înțelege decât în felul nostru. Căci pentru a ști și cel nelămurit, o spunem că organizația partidului maghiar din Arad își are clubul său politic, care e și căminul cultural al partidului unde se face «cor», cercetășie etc. Și astea toate în str. Românului, în ochii tuturor. După legile în vigoare ori care cetățean are libertatea a înființa societăți culturale sau sportive persoane juridice, am zis: persoane juridice, fiindcă o societate persoană juridică este controlabilă de organele publice. O societate persoană juridică răspunde de gestiunea și activitatea sa în fața legii. Și, fiindcă așa este, întrebăm: se poate controla o gestiune economică financiară sau activitatea unui partid politic minoritar indeosebi maghiar, fără a ni se imputa o crescândă persecutare a

elementului maghiar sau să se invoace martirajul unui crez național? De ce repugnă minoritarilor noștri unguri să-și desvolte cultura în o societate controlabilă?? Repugnă, desigur, tocmai pentru că nu place a celui control, care se exercită de autorități, nu numai față de toate din țară, în baza legii persoanei juridice, fără deosebire de naționalitate. Și dacă nu place a celui control, ne întrebăm: Să fie oare vreun motiv de teamă sau vreun act ne permis care trebuie ascuns din fața autorităților păzitoare a siguranței și integrității Statului român?? Noi nu afirmăm acest lucru ci numai întrebăm, deși am putea avea toate bazele unei activități șoviniste, de o înradăcinată adversiune contra elementului român autohton.

Ce scopuri urmăresc societățile culturale maghiare?

Nu mai în zilele acestea au scris ziarurile din capitala de un oarecare stat vecin alături, că autoritățile de acolo au trebuit să ia măsuri de rigoare contra mai multor societăți culturale și sportive maghiare, pentru că ele în mod clandestin urmăreau cu totul alte scopuri de cât cele prevăzute în statutele lor, subminând întreaga organizație de stat și periclitându-i siguranța și existența. Sau, ca un exemplu foarte recent invocăm măsurile luate de guvernul actual de a fi desființat garda de fer cu vaste organizații în Moldova pentru că ele periclitau actuala organizație a țării. Din garda de fer făceau parte numai români cari, fie că sunt mai aproape de Rusia, nu sunt bolșevici, ci niște tineri exaltați, un soi de «hitleriști». Dar fiindcă ea era periculoasă politicii noastre de stat, garda a fost desființată.

Exemplele date nu vor să dea concluzia că Partidul maghiar trebuie desființat și cluburile închise. Felul organizației de stat și spiritul nostru con-

tiliant nu va cere aceasta niciodată, dar trece peste orice limită a îngăduinței, ca o organizație politică desvoltând și o altă activitate să se sustragă oricărui control impus de lege.

Partidul maghiar a monopolizat cultura?

Acest articol n'ar fi îndejuns de clar dacă n'am amintit în treacăt, că în Arad există societăți culturale și sportive ungurești foarte multe în comparație cu cele românești. Dece tineretul maghiar totuși se înregimentează încă de acum în Partidul maghiar și de ce se aduna mereu la clubul din str. Românului. Cultură ar putea face și în societatea Kölcsey sau la Căminul Industriașilor iar sport în oricare societate sportiva. În atât să se confunde scopul acestor societăți cu al Partidului maghiar, încât să nu mai aibă nici o însemnătate decât sportul sau cultura se face în str. Românului ori altundeva?

Ceace ne-a făcut să ne revoltăm împotriva activității culturale a partidului maghiar este, că acest partid nu se restrânge numai între pereții din str. Românului, ci exercită o tutelă imediată asupra societăților culturale și sportive chiar persoane juridice. Că întrucât este întemeiată această afirmațiune a noastră, vom descoperi cazul recent întâmplat în serbătorile Paștilor catolice.

Ce s'a întâmplat înainte de Paști?

În vederea serbătorilor de Paști partidul maghiar din Arad a solicitat Inspectoratului din Cluj să l-se permită aranjarea a mai multor șezători culturale în Arad și județ, pentru aceeași zi, la clubul din str. Românului, în suburbia Gal, la Sântana și la Pecica. Aceste patru șezători presupuneau patru expediții culturale din sânul organizației din centru, din vreme ce permisiunea s'a cerut pentru și în numele partidului maghiar. Permișiunea nesosind la timp, șezătorile se vor ține numai de acum înainte. Ceace nu știu însă alții, o știm noi: PARTIDUL MAGHIAR DIN CENTRU N'AR FI TRIMIS NICI

O EXPEDIȚIE CULTURALĂ, NU ÎN JUDEȚ DAR NICI ÎN SUBURBIA ARADULUI, PENTRU CA SEZĂTORILE ERAU DINAINTE PREPARATE DE SOCIETĂȚILE CULTURALE SAU SPORTIVE MINORITARE PERSOANE JURIDICE PE CARI, ASFFEL, PARTIDUL MAGHIAR ȘI LE CONSIDERĂ CA NIȘTE FILIALE ALE SALE. Aceasta explica îndejuns de ce nu societățile, ci partidul maghiar a cerut permisiunea aranjării șezătorilor. Întrebăm autoritățile noastre: este sau nu aceasta o tutelă? NU ESTE OARE SINGUR ACEST FAPT SUFICIENT CA ORGANELE NOASTRE DE SIGURANȚĂ SĂ CONTROLEZE MAI DE APROAPE ACTIVITATEA SOCIETĂȚILOR CULTURALE ȘI SPORTIVE MAGHIARE ȘI ACEEA PREA SUSPECTĂ ACTIVITATE «CULTURALĂ» A PARTIDULUI MAGHIAR DIN STR. ROMÂNULUI?

Autoritățile au cuvântul!

D. chestor de poliție are toată latitudinea de a se convinge în ce cassă au curs banii încasați la aceste șezători? În a partidului sau a societăților respective? În cazul dintâi societățile stau în slujba partidului maghiar deci — în cadrul din urmă — urmăresc un scop politic și trebuiesc desființate sau partidul maghiar exercită o tutelă secretă, deghizată asupra acestor societăți, și atunci trebuiesc aplicate sancțiunile contra partidului și societăților deopotrivă!

Să luăm seama, că în str. Românului este o tabără care se „deșteaptă” și dacă vom întârzia a ne deschide ochii, ne vom găsi în fața faptului trist dar consumat. Remedile nu noi suntem chemați a le da, dar dacă totuși ni s'ar cere, iată-le: partidul maghiar să nu mai poată organiza nici o șezătoare culturală sau sport, nici în str. Românului nici alt undeva și nici să intervină pentru vre-o societate persoană juridică, orice adunare a tineretului în clubul partidului să fie interzisă, cor, biliard etc. facă-se în localurile și în societățile destinate acestui scop.

Autoritățile trebuind să ia măsurile cât mai eficace urgente au cuvântul, altfel, zău, domnilor, să ne credeți, ne vine rău.

Intâi punga mea!

„Reggel” contra „Aradi Közlöny”

Incurcata afacere a „nobilului” Stauber cu fondurile din 1925 adunate în favoarea inundațiilor.

Mărturisim dela început că nu am voit să ne amestecăm în această afacere, care caracterizează de minune pe conducătorii ziarului „Aradi Közlöny”, dar văzând câtă perversitate morală au adunat scribii din subsolul palatului de lângă Primărie, și adăugând la aceasta și vechia noastră simpatie pentru această bandă de „nobili”, intervenția noastră e justificată..

Despre ce e vorba?

„Reggel” din 30 Martie și zilele următoare în esență scrie următoarele: În urma inundațiilor din 1925, „Aradi Közlöny” a deschis o listă de subscripție publică în favorul inundațiilor. În fruntea acestei liste figura Stauber cu 1000 lei. Pentru repartizarea sumelor adunate s'a format și atunci un comitet de ajutorare al inundațiilor. În acest comitet figura și Dr. Robu, primarul de atunci al orașului și Ion Georgescu, prefectul județului. În urma schimbării de regim din Iunie 1926, și prin urmare a plecării din fruntea orașului a lui Dr. Robu și Georgescu, la ziarul „Közlöny” a rămas suma de lei 73.904 și 50 bani, sumă rezultată din donațiile benevole făcute în favoarea inundațiilor. Suma aceasta, împreună cu dobânzile ei compuse face azi 130.500 lei. În urma inundațiilor din săptămânile trecute „Aradi Közlöny” a deschis iarăși o listă de subscripție în favoarea celor loviți de soarte. Acum însă, în fruntea listei figurează tot Stauber în numele ziarului cu 20.000 lei. Și asta cu o ușă de „negociu”, A. K. spune că a donat suma din fondul pentru inundații al ziarului, fond rezultat din rămășițele fondurilor adunate în 1925, și care a fost transformat în fond de ajutor pentru inundații. „Reggel” însă pretinde — și e logic — ca întreg fondul de 130.500 lei, să fie vărsat în favoarea inundațiilor.

Ce susține Közlöny?

A. K. susține, că suma rămasă care împreună cu dobânzile, face azi, după cum am spus mai sus, 130.500 lei, conform unei hotărâri a fostu-

lui comitet ajutorul trebuie să rămână sub administrarea lui, și folosindu-l dela caz la caz, astfel corect a procedat când a dat numai 20.000 în favoarea inundațiilor de acum

Ce se întâmplă însă?

Un fapt foarte curios. A. K. nu avea nici un fel de autorizație dela vechiul comitet. Și A. K. — recte Stauber — pentru a fi acoperit, a colindat pe la membri rămași ai vechiului comitet, rugându-i să le semneze o autorizație în acest sens. Mulți din cei cari au semnat, nici nu știu, habar n'au ce au semnat.

Iar A. K. tare pe această chestiune își însușește fondul, ca fond propriu al ziarului din care donează cât, cum și când vrea. De ce a făcut și face aceasta e ușor de înțeles: Stauber vrea să arate noblețea și bunătatea de suflet!

Să dea banii!

Cert este: În 1925 banii au fost adunați pentru nenorocii inundații de apă. A. K. i-a reținut, transformându-i într'un fond de ajutorare propriu, fără să aibă nici un drept la aceasta. În anul acesta au fost inundații. Fondul trebuie pus în întregime la dispoziția autorităților pentru ajutorare. Közlöny „donează” 20.000 lei contra bunului simț și contra memoriei pentru care luseseră adunați.

Concluzia: A. K. să predea imediat banii autorităților, iar toată banda să fie dată pe mâna parchetului, care cu siguranță va găsi acolo în afară de această chestiune și alte lucruri foarte frumoase, interesante și doveditoare a unei activități „desinteresate” în slujba... Budapestei!

Radu Baltag.

P. S. A. K. publică comunicatul Primăriei, pe care-l publicăm și noi în altă parte a gazetei. A. K. îl comentează în favorul său.

Asupra acțiunii ziarului amintite comunicatul Primăriei e clar.

In ajutorul sinistraților.

Pentru a veni în ajutor cetățenilor cari în urma inundațiilor recente au rămas fără adăpost, primăria Municipiului s'a adresat tuturor Soc. filantropice fără deosebire de naționalitate, cu rugămintea de a participa și ele la acțiunea de adunare a fondurilor necesare pentru reclădirea căminurilor distruse. La apelul primăriei Societățile filantropice au răspuns fără șovăire. Știut fiind însă că în asemenea ocazii bunăcredința și spiritul de jertfă a populației sunt exploatate de anumiți indivizi fără conștiință și fără simțul răspunderii, fiind să informăm cetățenii orașului nostru asupra felului în care se va face apel la contribuția publicului.

Fieștecare Societate filantropică precum și alte Societăți cu caracter de persoane morale și juridice au primit un număr oareșcare de liste de subscripție, numerotate și prevă-

zute cu stampila Municipiului și semnătura proprie a Președintelui Com. Interimare. Orice sumă donată se va înscrie în aceste liste și confirmată prin semnătura donatorului, care în schimb va primi o chitanță (bon) prevăzută și cu stampila oficială și contrasemnata de persoana autorizată a se folosi de lista de subscripție. — Listele de subscripție cari nu sunt întocmite după modelul susamintit, se vor considera false.

Acțiunea ziarului „Aradi Közlöny” pornită din inițiativă particulară se consideră și mai departe binevenită.

Sunt convins că cetățenii orașului nostru cari în iarna acestui an s'au arătat animați de multă dragoste față de aproapele lor ajunși în mizerie, nu vor refuza nici de astădată să și ofere sprinjinul lor aceluia dintre semenii noștri asupra cărora s'a apăsât atât de greu mâna sorții.

Palatul Cultural.

În cadrul conferințelor *Astret* a vorbit Duminică 3 Aprilie a. c., D. prof. Ștefanescu-Coangă despre „Problema socială a femeii din punct de vedere al cercetărilor psihologice”.

În ce constă problema feminismului?

Am putea defini trei direcții: a) politică pornită din clasa de sus b) economică pornită de jos și c) Socială culturală care e de dată mai recentă. Prin aceasta femeie cer să li se dea posibilitatea de a-și desfășura calitățile sufletești. Cer să se lase frâu liber calităților lor naturale și specifice, pe teren educativ și a ocrotirilor sociale.

După acestea conferențiarul arată în linii generale ce prezintă cercetările științei în legătură cu structura psihică a femeii. Prima întrebare care se impune: „Este femeia tot așa de inteligentă ca și bărbatul?” Da. Este însă o deosebire de directivă și calitate. Inteligențe de același grad pot fi de grade foarte variate ca directivă și calitate. — Urmează câteva comparații. Bărbatul tinde spre lucruri abstracte pe când femeia nu găsește viață în ideile seci și e atrasă de chestiunile cari privesc lucruri concrete. Inteligența bărbatului e discursivă, logică pe când femeile cred fără multe dovezi și nu studiază ci-și fac ușor convingerile pentru că pătrund mai repede amănuntele. Un exemplu ne lămurește: câți bărbați ar fi în stare să descrie cu lux de amănunte moda și... câte femei n'ar fi în stare să ne descrie cu orice mică schimbare a acestui despot? (Aplauze). — Femeile își apără neproductivitatea pe teren științific spunând că nu

li s'a dat loc în știință. Cu toate acestea dintre 64000 de patente în germania ar trebui să fie mai mult de 7 ale femeilor în cazul când geniul ar fi existat. Apoi în muzică femeile n'au produs nimic și știm că din cele mai vechi timpuri ele primesc mai multă educație muzicală. În religie numai 7 din 600 de secte au fost pornite de femei cu toate că ele o trăesc și-o simt mai emotiv. Creațiunile de ordin casnic sunt însă ale femeii.

Femeia e superioară bărbatului în latura emotivă. Din această rezultă o serie de însușiri superioare dar și altele inferioare. În ceea ce privește calitățile: „Femeia e ca o flacără care se stinge dacă nu-i alimentată de *cineva* sau dacă nu arde pentru *cineva*. Bărbatul se luminează și singur”. Fericirea femeii depinde de mediul în care trăește, de opinia din jurul său.

Și-acum partea de umbră: Incăpăținarea (termenul e consacrat și e greu de găsit altul de și acesta e... foarte potrivit) Intoleranța care ar duce la despotism. Dorește înfăptuirea cel puțin într-o parte impulsivă, capricioasă și schimbătoare. N'are răbdarea să se izoleze de divertismentele vieții, n'are putere de muncă.

În concluziune: în multe funcțiuni femeile sunt mai potrivite decât bărbații, dar... „Să dăm cezarului ce-i al cezarului!” Femeia are două specialități a) maternitatea și b) opera de ocrotire socială. Ar fi de dorit să creeze opere de artă în cari să existe specificul feminin. Trebuie să-i dăm ce-i al ei și să-i cerem tot ce ne poate da, judecând obiectiv. „Suum cuique tribuere”... n.

In Rusia, țaranii părăsesc satele.

Din Rusia sovietică au sosit știri, că la controlarea pregătirilor în vederea campaniei însemnării, control care este efectuat de către delegații speciali trimiși dela centru, au fost descoperite în părțile de Sud ale regiunii Ural, precum și în regiunile de Nord ale Kazakstanului, sate întregi părăsite.

Așa zisele brigăzi de control au găsit case înzăpezite fără nici un semn de viață. Populația satelor a dispărut nu se știe unde. După dările de seama ale brigăzilor de control, locuitorii au fost siliți să părăsească căminurile lor din pricina lipsei de alimente, precum și din pricina lipsei de combustibil.

Fără combustibil (pajele le-au fost rechiziționate încă în toamna anului trecut) și fără alimente locuitorii acestor sate n'au fost în stare să lupte împotriva greutăților iernei. Din pricina foamei și iernei mulți locuitori ar fi pierit. Până în prezent n'au fost cercetate toate casele satelor părăsite. În baza acestor dări de seama s'a întreprins o întreagă expediție

spre a se afla cum s'au petrecut lucrurile.

După un comunicat al Comisariatului Agriculturii, dispariția populației din satele îndepărtate ar forma un fenomen obișnuit în diferitele regiuni ale Rusiei sovietice. Acest fenomen s'ar explica ca o călătorie a locuitorilor pentru căutarea pâinii. Acolo unde găsesc pâine, acolo se o-presc, dacă se află pâine în orașe merg spre orașe. Comunicatul Comisariatului de Agricultură ajunge la concluzia, că în mai multe regiuni, populația agricolă duce o mare lipsă de pâine și e necesar a se întreprinde o acțiune de ajutorare. Comunicatul constată mai departe, că campania însemnării nu va fi în primăvara anului acesta atât de intensivă ca în anul trecut.

Citiți și răspândiți

ziarul „ARADUL”

Obrăznicie tolerată.

Nu e întâia oară când presa românească își ridică vocea pornita din piepturi în cari naționalismul a fost lezat. Suntem în al 13-lea an de stăpânire românească. Am uitat prea repede aneștelele salbatice ale urmașilor celui ce se numea „Bicatul lui Dumnezeu”. Într'adevăr toleranța de care se bucură în această de Dumnezeu binecuvântată și de străini baijocorita și exploatată țară, este demnă de piata sa. Ungurii își spun că la noi își pot face de cap pentru că nu suntem obișnuiți și deci nu știm să stăpânim în această din urmă parte a dreptate. E de ajuns să crează Dilor ca se obsearvă că țara e a noastră și gazetele țipă cu nerușinare până ce ai noștri — poate din complezanță — le fac pe plac.

În Arad care ar trebui să fie model de rigoare în ceea ce privește apărarea patrimoniului strămoșesc, n'am văzut de ani de zile un afiș, o reclama, un cântec de mic anunț afișat de minoritari, din care sa nu se vadă ostentativa sfidare și baijocorire a tot ce avem noi mai scump și caracteristic a limbii românești. Românașul, care vede disprețul ce i se aruncă în trece „nemuritor și rece” fără să observe, sau citește textul unguresc pentru că — natural — e scris corect, iar din cealaltă lăalt nu înțelege nimic decât pelângă cea mai mare bunăvoință.

Teatrul unguresc local des ocazia să ne arate ce joacă lerii de cuvinte pocite și produse pe afiș: „Calul alb” „Orhidee alb” le vedea deunăzi. Cum se poate scrie în felul acesta? De ce nu s'au pus la fel de amândouă dăile de casierie? „Cassei de pensii” se vede scris: „Acredințat pentru pensiile na sosit” s'are s'area anunțam la zărele. Fară comentari. Dar mai gâdesc la atâția cari știu românește și șomează. Ma gândesc la atâtea ajutoare pe cari ochii stinși cu graiul slab cerut și le-a obținut teatrul maghiar ca apoi sa-și batai de cei ce le-au acordat. Ma gâdesc la atâția comercianți care nu găseac între clienții lor om care să știe românește.

Ce-ar fi făcut ei cu noi cazuri similare?

Dar îi înțeleg în parte. Rușina să pună fagurul miere al limbii lui Costin, Culce și Eminescu, alături bodoganeliile și scrânteliile tufutimice... Mai sunt în Arad români cari știu sa prețuiască și iubească limba nobila pe care am știut-o păstra nealterată de atâția barbari?

Naigălas

□ O nouă reducere a salariilor? Din cercurile Ministerului Finanze, s'a răspândit o veste destul de alarmantă: se știe că ază posibilitatea de a reduce din nou salariile și pensiile 10%, deoarece prevederile actualelor gelare nu corespund realității actuale.

Croitorie
bărbătească
„REVÜ”
ARAD
Str. Eminescu 15

Sub conducerea maestrului **Csont Alexandru** fost **taleur** la firma Iacob Samson destiințată, execută croială după ultima modă.
Lunar reviste de modă din Paris
Serviciul prompt și solid. — Lucrări de primul rang. — Prețuri estine

Schiță istorică a orașului Arad.

O privire generală.

Continuare din No. 36).

II.

În acest răstimp însă fiind situat la marginea prateriei, stăpânitorii lui des s'au lăsat să se lăture. După retragerea Turcilor mult s'au împopulat cartierul: Pârnea, Șaga și luându-și un caracter cu român.

Cetatea orașului a fost din nou construită adică întărită după trei ani (1698-1701) de către Harnack după planurile arhitectului general Eugeniu de Savoia, apoi după pacea de la Karlowitz (1699) a devenit capitală a grănicerilor până la desființarea acestora (1741). Orașul avea o industrie și un comerț dezvoltat.

A murit mult pentru înaintarea orașului Arad prefectul de Ungaria care trăia pe lângă el. În anul 1703. Sufere orașul de epidemia curușilor (răsculații) (Fr. Rákoczy) cu Sârbii austriacilor, iar Curușii sunt unghuri, fiind și incendiat în două rânduri. Din cauza acestor lupte a fost constrânsă episcopia ortodoxă creștină să se mute reședința la 1706 în Iași. În anul 1706 în Iași a apărut în Arad, dezvoltând o misiune foarte importantă la reședința nouă. În anul 1707 episcopul e cărturarul Grigorie Comșa. La anul 1717 a primit orașul o nouă organizare prin care s'au egalizat (egalizat) toți cetățenii orașului. Inundațiile din anul 1771 au produs enorme daune orașului.

Împăratul austro-ungariei Ioan al II-lea de trei ori a vizitat orașul nostru spre a aplana unele dificultăți iscate dintre militari și civili pentru zidirea cetății noi (ceea de azi) și așezarea din cauza cauzelor din dinastia Habsburgică conducătorii țării (Kossuth și Görgei) au fugit la Arad din nămea Austriacilor. La Șiria au capitulat Ungurii Rușilor, iar cetatea Aradului a fost predată Rușilor, cari însă au predat-o Austriacilor, aceștia s'au răsturnat asupra Ungurilor prinuciderea celor 13 mucenici în cetatea Aradului. Numărul populației a fost la anul 1890-42 mii, la anul 1910 a fost 62 mii, azi sunt 77.225 locuitori, din cari majoritatea este cea română, cam cu 7000 suflete

mală (așa zis Preparandia) română cu profesori distinși la porunca împăratului Francisc I. Această școală «a devenit un adevărat izvor de lumină națională». Asemenea însemnătate are și înființarea Seminarului (azi Academia Teologică) la anul 1822 tot cu profesori distinși.

La anul 1834 dobândește orașul nostru toată independența (autonomia) numindu-se oraș cu drept de municipiu. Începând de la acest an a înaintat orașul, dispar apele și noroii de pe străzi și drumurile devin pavate în centrul orașului. Numărul populației a urcat la 20 mii și sânt pe lângă Români și Sârbi, Germanii și Unguri. Românii și Sârbi profesază religia ortodoxă creștină, pe când Germanii sunt catolici și puțini luterani, Ungurii sunt catolici și calvini. E curios că biserica catolică din Arad totdeauna s'a numit de români ceea «nemțească» (și nu catolică), fiind majoritatea catolicilor nemți.

La anul 1837 a apărut în Arad primul ziar (în limba germană), la 1840 s'a înființat întâia bancă. La anul 1844 a înfundat orașul Mureșul, încât apa a ajuns la o înălțime de 4-5 metri. Nespus de mult a suferit populația orașului nostru de comandantul cetății, de generalul Ioan Berger în anii 1848 și 1849 trăgând și cu tunuri asupra orașului timp de 8 luni din motivul neînțelegerii ce s'a iscat între general și conducătorii orașului.

La anul 1849 (aug. 5) Aradul a devenit capitala Ungariei din cauza că Ungurii destrucând dinastia Habsburgică conducătorii țării (Kossuth și Görgei) au fugit la Arad din nămea Austriacilor. La Șiria au capitulat Ungurii Rușilor, iar cetatea Aradului a fost predată Rușilor, cari însă au predat-o Austriacilor, aceștia s'au răsturnat asupra Ungurilor prinuciderea celor 13 mucenici în cetatea Aradului. Numărul populației a fost la anul 1890-42 mii, la anul 1910 a fost 62 mii, azi sunt 77.225 locuitori, din cari majoritatea este cea română, cam cu 7000 suflete

sunt mai mulți români. La țărani Români și Sârbi din Arad, locuind împreună în cartierele Pârnea și Gaiu, s'a dezvoltat un obicei acceptat și de biserică și anume că după căsătorie femeia urmează religia bărbatului său. Iar în cele mai multe cazuri limba românească se vorbește în ambele cazuri la familie.

Cea mai veche școală secundară este liceul de băieți, frumosul edificiu construit la 1873. În limba română au apărut la Arad următoarele ziare și reviste: Biserica și Școala, Tribuna Poporului, Tribuna, Gura Satului, Românul, Tribuna Nouă, Renașterea Română, Glasul Domnului, Aradul etc. Tipografia Diecezană s'a înființat la anul 1881. Palatul Cultural a fost construit în 2 ani 1912-13.

În anul 1919 schimbându-se imperiul, s'au schimbat și conducătorii orașului și anume primul prefect român a fost Iustin Marșeu, iar primul primar a fost Ioan Robu. Fiind Aradul un centru cultural, de aici au pornit în trecut apropiat cele mai multe mișcări naționale. Conducătorii adunării dela Alba Iulia (1 Dec. 1918) în mare parte sunt arădani și anume: V. Goldiș, Șt. Cicio Pop, Episc. I. Pop, Ioan Suciu.

Prof. M. Colarov.

Grafologie.

Maria Ventura.

Spirit fin de diplomație. Sex appeal, energie, prezență de spirit. Gust, eleganța simț estetic. Schimbătoasă, foarte impresionabilă. Femeie metodică ce raționează pe baze reale. Vederi largi, încăpățănare, spirit de observație. Amabilitate, bunătate de suflet. Inițiativă. Simetrie. Activitate celebră. Suplețe de spirit.

Femeie care își vede apogeul artistic, încă în viața fiind (maitresse du jour).

Cimaro, șeful trupei „Trio Cimaro” (comic).

Necesități filosofice. Fără grija zilei de mâine. Raport fiziognomic. Om ce simte profund (hipersensibil), e numai nervi. Intensă vibrație intelectuală. Hiperestetică, imaginație fantastică. — Rară bunătate de inimă.

Provoacă comicul, redând bine contrastul. Tenacitate, hotărâre, voință puternică. Inteligență superioară.

Ușoară dezordine. Îi plac excesele în toate. Tolerantă. Idealism și altruism. Mare antrenament de idei. Destin zbuciumat. Nervos impulsiv.

Prof. Fl. Ștefănescu Cluj. ASTROLOGIE. Nobleță, conștiință, reușită, stimă. Bună voință, fire dreaptă, hotărâre, gust pentru femei în uniuni libere. Grafologie. Bunătate, Fidelitate, gust pentru arte. Prudență, îndrăzneală, zgârcenie. Ușoară lene și lux.

Norocos, iritabilitate, vanitate, — însă activitatea și inteligența, vă vor aduce bogăție. Elocință, putere de convingere. Amozuri perverse și idei foarte liberale. Instinctiv, voință activă și promptă. Fantezie. Destin clar. Caracter echilibrat.

Jocurile noastre.

Concursul III. Seria II-a.

1. „Wolfgang Goethe”

de N. Cimpoies-Loco

1	2	3	4	5	6	7	8
9					10		
11			12	13			
14		15		16		17	
	18					19	
20	21				22		
23				24		25	
26						27	
		28					
29			30			31	32
		33	34			35	
		36					
37	38			39			
40				41			

Orizontal: 1. Personaj din Faust; 9. Epic; 10. Ca Goethe, mai...; 11. Arbore; 12. „bene, ibi patria!"; 14. Interjecție; 16. Nunta condamnă de Junona a repeta finalul cuvintelor auzite; 18. Pronume; 19. Plec!; 20. Celebru scriitor german, prietenul lui Goethe; 23. Echipă sportivă; 24. Plantă; 26. În Frankfurt a văzut Goethe pentru prima .. lumina zilei; 27. Măsură de timp; 28. Extremitățile unui zeu roman; 29. Insulă turcească; 30. „Dar mâine va mai ... pământ” (Coșbuc); 31. Nota traducătorului; 33. Capriciu; 36. Asociație de asasinii indieni cari sacrifică oameni; 37. Epocă; 39. Goethe, mereu era ... de iubire!; 40. Pronume; 41. Groaza sicilienilor!

Vertical: 1. Personaj din Faust; 2. Melodii; 3. Fluviu în Europa; 4. Începutul unei ginte; 5. Adverb; 6. Gârle de chefal; 7. Pronume; 8. Oraș în Grecia; 13. Goethe von...; 15. Oraș în Germania, unde s'a stins din viață marele Goethe; 17. Personaj dintr'o poemă de Goethe; 18. Femeie iubită de Goetz, inspiratoarea „Suferințelor tânărului Werther”; 21. Pronume; 22. Pleacă; 25. Campion; 30. Puternică dramă de Goethe; 32. Tragedie de Goethe; 34. Interjecție; 35. Pronume; 38. Zeu.

2. Joc în triunghi.

de Mișuș

1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								

Orizontal: 1. Filosof scit care vizită Grecia în timpul lui Solon (sec. VI a. Chr.); 2. Președinte al Franței (1848-1851); 3. Evident; 4. Traducătorul primei Psaltiri tipărite; 5. Mulți sunt chemați și puțini...; 6. Orașul în Basarabia; 7. Tovarăș; 8. Plantă; 9. Consoană.

3. Metagramă.

de D. Ardileanu-Pecica

Cu A sunt gogorită
C căciulă de călugărită
Ș lingură mare
T fac cercetare
să văd — Domnilor — care,
nu-i află justa deslegare?

Prânz . . . 20 Lei

cu pâine după listă.
Cafea fină Lei 6 Separuri.
Beuturile s'au ieftinit
Muzică țigănească,
deschis până dimineața.

Restaurantul „București”
Arad, Piața Avram Iancu 10
Proprietar Cristea Trăian

Deștepți și naivi.

(roman) de: T. Cristea

— Eu, jur...
— Se opri.
Când pronunță cuvântul «jur» o clipă de concentrare de emoție. I se păru, că era în fața crucii de piatră a Poeni, unde fuseseră spânzurați strămoșii lui și unde se să nu se mai întoarca Poeni până când nu va veni oastea românească dintr-o oastea românească dintr-o răsărit spre apus. Iată începutul împlinirii marelui jurământ. Iată jurământul al căruia, care întărea pe cei doi. Era o coincidență? Era destin pe care el îl implinise prin subconștientul sau? Crucile vitejei aninau grele drapel și în adierea vântului primăvarațec, o panglică de țesătură atârnă obrazul, trezindu-l din visare.
— Jur... continuă el pătruns în forul sfânt al convingerii sincerității.
— Urmără zile grele.
— Sa simți singur și disprețuit.

Ofițerii își aveau tovarășii lor formate de vreme multă prin comunitate de vederi și sentimente și ei era strain de toate tovarășii acestea. Trebuia să treacă timp ca să se împace cu ideea, că sergentul lor de ieri, se era camarad egal în grad. Zadarnic, cultura sufletului este de cele mai multorii o spoială artificială și oamenii sunt mai de grabă răi decât buni, chiar fără să aibă interesul de a fi și poate chiar fără să vrea. Se găsiră destui ofițeri în regiment, cari să-l privească cu dispreț. Un dispreț și o indiferență care le măgulea propriul orgoliu fariseic, că ei erau alții, că ei nu dormiseră la un loc și nu mâncaseră dintr'o gamelă cu propria lor ordonanță. Până și sublocotenentii avură față de el o atitudine rezervată și puțin respectuoasă. Reangajații crezură, că pot fi obrănci; căci în înaintarea sergen-

tului văzură o nedreptate socială, o palmă detă ambițiilor lor de candidați la gradul de ofițer pentru bravuri și merite închipuite. Se părea, că nici ofițerii, nici reangajații nu vreau să priceapă, că locotenentul Voicu fusese ofițer mai înainte de a fi fost soldat în regimentul acela de vânători. Se obicinuiseră cu el grad mijoc și preferau — să vadă în istoria lui o întâmplare extraordinară de norocoasă, norocul prostului, pentru că prin această să-și mângâie iluziile neîmplinite cu nenorocul înțeleptului. Bineînțeles prea puțini îl considerau capabil de sentimente deosebite și cei mai mulți erau convingși, că «boanghena dracului» cautase să facă carieră. Vorbești zadarnic orbului despre înființarea nuanțelor de culori și zadarnic celui «deștept» despre ideal. Fiecare pricepe numai ceea ce a putut recepționa prin propriile sale organe și facultăți. Oamenii aceștia erau oameni deștepți și tot ce nu era ca ei, ramărea un naiv, un jicnit.
Trupa îl avea însă drag pe locotenentul ei. Se găsiră și

de aceia, cari crezură, că își pot permite întimitățile de pe vremea când Voicu era sergent, dar bunul simț, al țăraniului crescut în armonia naturii, înțelese, că astfel de întimități, cari nu foloseau nimănui, puteau să aducă neplăceri ofițerului și tot ei puseră la punct pe cei obraznici. Cu toate acestea un maior nu-și putuse stăpâni la popota o aluzie răutăcioasă.
— Am ajuns să ne tragem cu soldații de coate. Ca mâini o să jucăm cu ei risca. O să cer băbăci să mă mute din regiment.
Băbăciul era boer mare și o putea face pentru copiii săi din flori, pe care îl crescuse, după ce avusesse grija să-i dea la timp și un tate legitim.
Voicu țărănișese și în rămasese mâncarea neatinsă, dar ce putea face?
— Anzi, mon cher, — spusese în altă zi același maior — s'au trezit boanghenele boierii mari în țara românească. Zice, că acum a-i-a trimis prin Basarabia, numindu-i în posturi administrative și în școli, ca profesori, directori și paradirectori.

Au proștii noroc, mon cher. Au venit calici Transilvaniei să ne învețe limba românească.
Voicu fugise de voință, fiindcă nu se împărtășea vederii, dar îl dureau nespus de mult astfel de împunsături veninoase. Îl dureau cu atât mai mult, cu cât el dăduse cozezi, că nu era un profesor, nu fusese parte din sovietul avocaților lacomi de situații și căștiguri, nu-și preocupase sentimentele naționale, iar toate împunsăturile acestea îi vizau pe el și nimeni nu-i dădău apărare, nici chiar comandantul, care ar fi avut o datorie morală să o facă.
Astfel se simți izolat ca niciodată.
(Va urma)

La cumpărăturile

D-voastră referiți-vă la ziarul:

„ARADUL”

INFORMAȚIUNI.

□ Cine e de rea credință?

În urma atacurilor aparute în presa locală și bucureșteană contra conducerii municipiului, pentru neacordarea sălii Palatului Cultural pe seama Ateneului Popular, suntem în măsură să publicăm următoarele: Sala Palatului Cultural a fost acordată Ateneului Popular pe ziua cerută (25 Martie). Avizul a fost comunicat dlui Gh. Ciuhandu de către dl A. Crișan consilier comunal. Dl Gh. Ciuhandu a luat cunoștință despre aviz, dând și o declarație scrisă în acest sens. Că dsa ce-a făcut mai departe, — a comunicat sau nu membrilor Ateneului Popular avizul — nu ne interesează. Întrebăm numai, cine e de rea credință?

□ **Misiune religioasă la Șomoscheș.** În ziua Bunevestiri în comuna Șomoscheș au fost în misiune religioasă, preotul misionar Brădean, care se condă de preotul Bogdan, a oficiat Sf. Liturghie. După masă Oastea Domnului în frunte cu președintele ei Petru Sas și călugărul Isaia Pelea dela mânăstirea Isbuc-Bihor, și-a jinit obișnuita șezătoare religioasă. Atât înainte de masă la biserică, și după masă la școală poporul a participat în număr foarte mare, ascultând cu evlavie cuvintele preoților.

□ **Ajutor pentru șomeri.** Primăria orașului a primit dela Ministerul Muncii suma de 50.000 lei pentru ajutorarea șomerilor.

□ **Falimentul pacifismului?** Asociația tinerelor fete ale revoluției americane, a votat în congresul jinit acum câteva zile, o moțiune din care estream următoarele desiderate: 1. Să se construiască imediat vase de războiu în limitele autorizate de tratatul dela Londra; 2. Să se studieze grabnic mijloacele de apărare contra războiului aerocchimic; 3. Să se condamne proiectele de recunoaștere ale sovietelor; 4. Să se deporteze comuniștii și miile de criminali intrați ilegal în Statele Unite și să se înaprească măsurile luate cu privire la imigrații. Dacă fetele judecă așa, să mai credem în pacea popoarelor?

□ **Convocarea Ligii Națunilor.** Pentru ziua de 12 Aprilie a fost convocată Consiliul Ligii Națunilor.

Obiectul ședinței va fi discentarea măsurilor ce trebesc luate în vederea îmbunătățirii situației din Bulgaria, Grecia și Ungaria. Guvernul nostru crede că suntem în rai de nu face nimica?

□ **Mareșalul Averescu se expatriază?** Ziarul „Unirea Română” din Timișoara, anunță din București, că d. Mareșal Averescu, în urma ultimelor evenimente politice din afară, este hotărât să se stabilească pentru restul vieții la Aquil în Italia. Alte informațiuni spun că plecarea dlui Mareșal este numai pentru cura obișnuită a dsale.

□ **Școala Normală de fete vînde prin licitație următoarele obiecte reformate: un pian, — o Orgă — o căruță — un plug, — și diferite obiecte casnice.**

Ofertele scrise se vor prezenta Luni 11 Aprilie orele 4 d. m. în cancelaria școlaei, Bd. General Dragalina Nr. 7.

Obiectele se pot vedea în orice zi de lucru.

Direcțiunea.

□ Discuții româno-ruse a-

supra masacrelor dela Nistru. Masacrele dela Nistru, săvârșite de trupele și autoritățile sovietice, vor forma obiectul discuțiilor mixte centrale româno-ruse, care se va întruni la 12 Aprilie. Delegația sovietică este compusă din generalul Nejmnschi, șeful poliției secrete dela Moscova, Trilisev șeful secției externe a aceleiași poliții și Redel șeful regional al G. P. U.-ului din Ucraina. Delegația română a fost completată cu dnii W. Cristi și I. Pangal. Locul unde se va ținea conferința nu a fost fixat încă. Delegația română a cerut ca ea să se țină pe teritor românesc. La conferință vor fi aduși și audiați toți refugiații cari s'au putut salva dela masacrele săvârșite la Nistru de grănicerii sovietici. După toate probabilitățile la această conferință va participa și un delegat al Ligi Națunilor.

□ **Scade dolarul.** În ultimile zile la Bursa din Londra cursul dolarului a început să scadă. Scăderea s'ar datoră — după unii — știri răspândite la Londra, că America ar vrea să renunțe la etalonul aur. Aceasta, ca o consecință a marilor cantități de aur ce Franța le retrage din Statele Unite.

□ **Di R. Boilă se retrage.** Dl Romulus Boilă — faimosul Boilă cu pensionarii unguri — a trimis comitetului partidului național-țărănesc din Cluj, o scrisoare prin care anunță că se retrage din viața politică activă, dedicându-se studiilor științifice. Era mai bine de-o făcea mai demult.

□ **Concert de pian.** Joi 7 Aprilie c. orele 9 seara, bine cunoscuta pianistă Aurelia Cionca va da un singur concert în orașul nostru, în sala Palatului Cultural. D-na A. Cionca va executa și „Rapsodia Română” de Liszt, descoperită de Dr. Oct. Beu, în Weimar. În afară de aceasta, va mai executa și bucăți din Bach, Beethoven, Brahms, Chopin etc.

Buna pregătire tehnică, temperamentul muzical și pătrunderea d-nei A. Cionca, asigură un deplin succes, și nu ne îndoiim că publicul arădan va scăpa prilejul de a asculta pe această renumită pianistă.

□ **O parte din Iași sub apă.** Văle Niculina și Belul, s'au umflat pe neașteptate, revărsând partea de Sud a orașului, unde au inundat 800 de case. De asemeni se anunță din Cluj, că din cauza creșterii apelor Someșului, primejdia unei inundări, e mare.

□ **Bună afacere.** Generalul Ludendorff, prezicând că la 1 Mai 1932 are să izbucnească un nou războiu, care „va precipita popoarele lumii în neant”, un ziar new-yorkez îi ceru exclusivitatea unui articol lămuritor al acestei lugubre profeții, oferindu-i ca onorariu, cochetul tarif de 40 (patruzeci) de dolari cuvântul, având însă grija să specifice că articolul nu trebuie să depășească o sută de cuvinte.

Societatea Scriitorilor români și cinema „Corso”.

O societate anonimă care se folosește pe nedrept de titulatura Societății Scriitorilor Români. — Din cine se compune Societatea Corso?

S'a mai scris în colcanele ziarului nostru de cinematograful „Corso”. Atunci, însă au fost inadvertențe în legătură cu publicul frecventator al cinematografului. Subiectul acestui reportaj îl formează lucruri, cari interesează un cerc mai restrâns, văzând în acelaș timp câteva ciudățenii ale acestei societăți: ciudățenii cari interesează în primul rând Societatea Scriitorilor Români.

Un mic istoric

Societatea Scriitorilor români, a obținut dela minister dreptul de a deschide un cinematograful în orașul nostru. S. S. R. a cedat acest drept unu domn Mănescu, despre care nu știm să aibă nici un fel de legături cu scriitorii. Acest domn și-a luat bagajul și hal la Arad. Aici a luat contact cu diferiți oameni de afaceri, formând o societate anonimă pentru exploatarea dreptului obținut dela S. S. R.

Din cine se compune societatea?

Această societate e compusă din domni 1. Mănescu Virgil, 2. Kornis Martin, 3. Gărdos Frideric, 4. Bornstein Izidor, 5. Becker Vilhelm și 6. Dr. Werner Ioan. După cum vedeți toți români de viță veche, născuți și crescuți în sânul Societății Scriitorilor Români, având toți un bogat trecut în literatura românească.

Societatea e înregistrată sub numele: „Corso” S. A. R. pentru exploatare de cine-

matograf din Arad. (No. 251/1932 reg. cronologic și No. Fs. 10/463 reg. analitic al Camerei de Industrie și Comerț). Deci o societate absolut independentă și streină de Societatea Scriitorilor Români, care nu aduce nici un aport, deoarece dreptul său l-a cedat (ca pe orice valoare) dlui Mănescu. Ei bine, cu toate acestea Societatea „Corso”, folosește hârtie de scrisori cu firma: Societatea Scriitorilor Români. Aceeași inscripție o găsim și pe sigiliul societății. Atragem atențiunea S. S. R. și celorlalte autorități în drept, asupra acestui abuz al Soc. Corso.

In atenția Administrației financiare.

Această societate, care n-are nimic românesc în ea, suntem informați că a cerut Administrației Financiare, să-i acorde reducerea de 50% la impunere, deoarece este societate culturală. Din cele spuse mai sus rezultă în mod clar, că Soc. Corso este o societate strict comercială, care n-are nici ea și nici componenții ei, nici o legătură cu cultura afară de titulatura uzurpată pe care o folosește pe hârtia de scrisori și pe sigil.

Și apoi în altă ordine de idei, filmele pline de husari austrieci pe care le rulează, nu sunt de natură a face educație culturală, ci mai degrabă a ține trează în mintea minoritarilor trecutele vremi, cari nu vor mai veni...

Dar n-am terminat.

Radu Baltag

PENTRU ȘOMERI.

Sumele încasate până la 31 Martie 1932.

Suma încasată până la 19 Martie lei 1.727.706, Of. și reangaj. Manufantzei lei 65, Casa Agric. de Pastrare Arad-Cenad lei 3.000, Popa Constantin după bilete lei 14.000, Dir. școlaei Eiena Ghiba Birta lei 245, Intrep. Municipiului autobuze lei 864, Intrep. Municipiului autobuze lei 68, Intrep. Municipiului Cinema lei 94, Personalul Spitalului de copii lei 188, Gavrici loța dela diferite com. mici lei 2.430, Librăria Diecezană lei 600, Cinema „Corso” lei 5.539, Personalul Spitalului de T. B. C. lei 334, Intreprinderile Municipiului Cinema lei 289, Bulzan Dimitrie pentru comerțanți mici lei 1.170, Cărăbeșiu Maxim pentru comerțanți mici lei 840, Pers. Diviz. 5 Timișoara C. f. r. Arad lei 1.590, Inspectia 5. C. f. r. Arad lei 2.300, Intreprinderile Municipiului Autobuze lei 68, N. N. lei 900, Somer Francisc lei 170, Consistorul Gr. or. român lei 1.574, Teatrul maghiar lei 498, Ardelean Ioan pentru comerțanți mici lei 2.310, Onița Petru pentru comerțanți mici lei 231, Jurcuța Igna pentru comerțanți mici lei 1.080, Librăria Diecezană lei 230, Weisz și Benjamin lei 250, Uzinele Comunale lei 17.054, Tribunalul lei 750. Total Lei: 58.731. Total General: 1.786.437.

Programul Cinematografelor

Central dela 5 Aprilie:

Nătarăul,

comedie muzicală, a cărui grăbișcă va înveseli inimile triste. În rolurile principale: Kurt Boris și La Janc.

Select dela 5 Aprilie:

In țara Vulpiiilor arginții

film sonor în rolul principal cu celebrul Rin-Tin-Tin.

Reprezentațiile încep în zilele de lucru la orele 5, 7 $\frac{1}{4}$ și 9 $\frac{1}{4}$. Duminică și în sărbători la orele 3, 5, 7 $\frac{1}{4}$ și 9 $\frac{1}{4}$.

Casierile deschise zilnic dela 11—12 a. m. iar d. m. dela ora 4.

Spectacole.

Opera Română din Cluj.

Martți 5 Aprilie.

Lucia de Lammermoor muzica de Donizetti cu Dșoara Ana Rozsa, Dl Andreescu, Dl Demetrescu, Dl Siomim, Dirijor D. Jean Bobescu, Maestru de cor: H. Klee.

Miercuri 6 Aprilie.

Rigoletto

muzica de Verdi cu Dra Fenia Dobranskaia, Dl Soculski, Dl Spătaru, Dl Gavrilescu, Dirijor: Jean Bobescu. Maestru de cor: H. Klee.

Biletele cu preț redus, și abonamente se pot obține în fiecare zi la casieria Teatrului Comunal.

Reprezentațiile încep la ora 8 $\frac{1}{2}$, precis.

Iarăși inundatiii

Din cauza ploilor căzute în ultimile zile și în urma timpului cald, apele Crișului și ale Mureșului au început iarăși să crească. Astfel se anunță din Crișineu că apele Crișului au ajuns la înălțimea țărnișului. De asemeni dela Ineu se anunță că Crișul s'a revărsat pe o întindere de 5 km. și așfel lății se îndreapă spre școdor, care este în primejdie.

De asemeni Mureșul a început să crească. Azi — Mercuri — înainte de masă înălțimea apei a fost de 346 cm. și mereu în creștere. Dinsă Savârșin se anunță creșterea bruscă a Mureșului. În această noi primejdie, Primăria a luat măsuri ca terenurile inundabile să fie evacuate în azi, Mercuri.

La Prefectură s'a instituit din nou serviciul permanent

Cronica Sportivă.

Din cauza terenului înșel prieru s'au înregistrat rezultate ireale (0:0)

Gloria—Transilvania 1:1

lipsit de interes. Terenul fost mai favorabil pentru Transilvania care prin însăși înțiuțuția ei osândită a practicat un joc de defensiva, ceea ce i-a reușit pe deplin. Gloria jucat fără ambiție, dar au fost handicapați și de terenul neconvabil. Prima repriză au avut urmăriți de neșansa, 2 lovituri au mers în bară, iar altele cari păreau sigure au fost alături de poartă. În repriza II. Transilvania reușește să conducă din cauza greșelii portarului Gl. Au marcat: Tr. limon (Tr.) și Albu (Gl). Se remarcă dela Gloria; Nedelcu prin jocul său elegant și relativ eficace și Albu care a salvat un punct, ceilalți mai jos de orice critică. Arbitru: Burceacorect.

Amefa—Tricolor 4:2 (3:0)

toată ambiția sa Tricolor a fost constrânsă să cedeze în fața lui Amefa, înzestrată cu resurse mai superioare. Amefa marcat Guljas (2) Valter (1), Miklosy (1), și Pomatsek (1). Arbitru: Vulpe, autoritar și sever.

Unirea—S.G.A. 1:1

Forțele egale au dat rezultat egal. De ambele echipe s'au distințat părarea și mai ales linia de halfii. A marcat: Katz (S.G.A.) și Kitzinger. (Unirea).

Olimpia—C.A.A. 3:0 (2:0)

Echipa pa mai aranjată de noroc a învins cu un scor prea exagerat. Terenul a convenit mult Olimpiei cari se baza pe pase lungi și esiri înșelțaneie. C.A.A., care practica un joc, cu pase scurte nu a validat, au avut și ghimic au fost apăsați de arbitru. A marcat: Crișan, Barbu II, și bu I, Arbitru: Darazs.

CAT. II.

Hakoah—Vulturul 0:0

AVMSE—Titanus 2:0

Tinerime:

Gloria—Transilvania 2:0

Unirea—SGA 2:0

Olimpia—CAA 0:0

București

Venus—Iuventus 2:1

C.F.R.—Macabi 3:0

Sp. Stud.—Voevodul M. 2:0

Unirea Tric—Olympia 2:0

Ungaria:

Ferencvaros—Vasas 5:0

Hungaria—Cart. III. 5:0

Ujpest—Budai 11 4:1

Bocskai—Atila 2:1

Nemzeti—Somogy 1:0

Sabaria—Kispest 0:0